

**Сінельникова Олеся Віталіївна**  
студентка 5 курсу історичного факультету  
Житомирського державного університету імені Івана Франка  
науковий керівник: ст. викладач **Новик В.А.**

### **Шлюбний договір: українське та міжнародне законодавство**

Укладання шлюбного договору між подружжям на сьогодні є досить актуальним та з кожним днем набуває все більшої популярності як за кордоном, так і в Україні. Основним завданням шлюбного договору є врегулювання майнових відносин сімейної пари. Адже досить часто суперечки виникають саме з майнових питань, а попереднє визначення режиму його у договорі унеможливорює виникнення будь-яких спорів при, наприклад, поділі майна у разі розірвання шлюбу.

Шлюбний договір викликає значний інтерес та чимало запитань як у юристів, так і осіб, які бажають укласти такий договір. Слід зазначити, що в іноземних державах, на відміну від нашої країни, шлюбні договори (контракти) давно стали звичним явищем і забезпечують цивілізовані відносини в сім'ї. Незначна поширеність шлюбного договору в Україні багато в чому пов'язана з низькою інформованістю громадян України про наявність такого правового інституту та його функції.

Метою публікації є аналіз особливостей інституту шлюбного договору в Україні, дослідження правових характеристик шлюбного контракту в межах міжнародного законодавства.

Окремі аспекти договірної регулювання відносин між подружжям висвітлюються в дисертаційних та монографічних роботах українських вчених: І.В.Жилінкової, О.А.Явор, О.М.Калітенко, О.О.Ульяненко, Т.О.Ариванюк, І.Красько, С.Я. Фурс. Ці праці присвячені дослідженню інституту шлюбного договору та його правовій характеристиці.

Існує загальноприйнята думка про те, що право першості в запровадженні шлюбного договору належить сучасній Європі та Америці. Але з цим твердженням можна посперечатись, адже цей документ має набагато давнішу історію та сягає своїм корінням періоду античності [3].

Однією з перших причин створення шлюбного контракту в європейських країнах було те, що виникла нагальна потреба у вищого класу захищати свій капітал від стороннього втручання та його поділу.

Шлюбний договір – це документ, який укладається у письмовій формі і нотаріально посвідчується між подружжям, а також особами, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, регулює майнові відносини між подружжям, у тому числі визначає їхні майнові права та обов'язки як батьків [5].

У шлюбному договорі може бути встановлено загальний строк його дії, а також строки тривалості окремих прав та обов'язків. Він охоплює цілу низку окремих пунктів, які стосуються різних сторін життя сім'ї, тому дії там можуть передбачатися теж різні: передати майно у власність, надати кошти на утримання одного з батьків, створити умови для належного виховання дітей, покарати за подружню невірність (компенсація моральної шкоди) тощо.

Подружжя може вносити зміни до шлюбного контракту, укладаючи відповідний договір, який підлягає нотаріальному посвідченню. Якщо шлюбний

договір укладено до реєстрації шлюбу, він набирає чинності у день реєстрації шлюбу [1]. У разі, коли розмір частки при поділі майна дружини та чоловіка неможливо визначити за домовленістю між ними або за шлюбним договором, спір може бути вирішений судом.

Укладення шлюбного договору є взаємним волевиявленням осіб. Умови шлюбного договору, які погіршують умови одного з подружжя всупереч порівняно з законодавством України не можуть бути визнані дійсними, так само як і шлюбний договір, укладений без додержання порядку, встановленого законодавством України [2].

Стаття 94 СК України передбачає, що шлюбний договір укладається у письмовій формі і нотаріально посвідчується. Посвідчити шлюбний договір вправі як державний, так і приватний нотаріус. У випадку, коли шлюбний договір укладений до реєстрації шлюбу, він набирає чинності у день реєстрації шлюбу, а коли договір укладений між подружжям – у день його нотаріального посвідчення, про що зазначається у договорі [1].

Переважає більшість країн світу давно визнали доцільність існування інституту шлюбного договору в законодавстві. В різних країнах цей інститут має свої особливості, проте мета його існування єдина – надати подружжю достатньо широкі можливості для самостійного визначення своїх майнових відносин у шлюбі, щоб вони мали змогу, при необхідності, змінити режим майна, встановлений законом, який автоматично починає діяти з моменту укладання шлюбу [4]. Найбільшого поширення шлюбний контракт досяг в таких країнах як Америці, Канаді, Франції, Італії та ін.

Спільним для країн як англосаксонської, так і романо-германської правових сімей є те, що право на укладення шлюбного контракту мають особи, які перебувають у шлюбі чи мають намір його укласти та, які наділені правоздатністю та дієздатністю. Шлюбний договір не може укладатися за довіреністю чи за допомогою представника. Шлюбний договір повинен мати письмову форму та бути нотаріально посвідченим, а також має бути реєстрований в органах влади, наприклад, в Італії та в Швеції, а в деяких країнах таких як, Франція обов'язковим має бути публікація шлюбного договору, якщо один із подружжя є підприємцем [3].

Отже, основне значення шлюбного договору полягає в тому, що він урегулює майнові відносини подружжя відповідно до їх волі, з урахуванням їхніх особистих поглядів на взаємовідносини в сім'ї.

#### **Список використаних джерел та літератури:**

1. Сімейний кодекс України [Електронний ресурс]. – 2002. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
2. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. – 2003. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Укладення шлюбного договору – варто чи ні? [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://kontrakty.ua/article/63644>
4. Сороченко А. Кому вигідний шлюбний контракт [Електронний ресурс] / А. Сороченко. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://uteka.ua/ua/publication/Komu-vygoden-brachnyj-kontrakt>.
5. Шлюбний договір. За, чи – проти? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://tvorci.in.ua/volontyorstvo/106-shljubnij-dogovir-za-chi-proti>.